

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри правового
регулювання економіки

Протокол № 1 від 2.09.2024 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Освітня програма	Правове регулювання економіки

Статус дисципліни

Мова викладання, навчання та оцінювання

обов'язкова

українська

Розробник :
д.ю.н, професор

Юлія КИРИЧЕНКО

Завідувач кафедри
правового регулювання
економіки

Юрій ШИНКАРЬОВ

Гарант програми

Лариса ЄРОФЄЄНКО

**Харків
2024**

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Адміністративне процесуальне право» є обов'язковою освітньою компонентою підготовки за освітньою програмою «Правове регулювання економіки» першого (бакалаврського) рівня. Вивчення навчальної дисципліни сприяє розвитку загальної правової культури, дає глибокі знання в сфері адміністративно-процесуальних правовідносин.

Навчальна дисципліна «Адміністративне процесуальне право» є однією з необхідних складових підготовки майбутніх фахівців за спеціальністю 081 «Право».

Адміністративне процесуальне право є досить складною у вивченні навчальною дисципліною, що пояснюється великим обсягом навчального матеріалу, складністю теоретичних категорій, мінливістю та суперечливістю нормативно-правових актів.

Актуальність навчальної дисципліни базується на вивченні правових норм, що регулюють суспільні відносини, які виникають у процесі здійснення публічного (державного і громадського) управління; при здійсненні делегованих повноважень у сфері державного управління; при забезпеченні внутрішньоорганізаційного розвитку управлінських систем; у зв'язку з наданням адміністративних послуг; у зв'язку з розглядом і вирішенням заяв і скарг фізичних та юридичних осіб щодо реалізації та захисту їх прав і законних інтересів в позасудовому (квазісудовому) порядку; у зв'язку зі зверненням фізичних чи юридичних осіб до суду з позовом щодо захисту їх прав, свобод і законних інтересів; у зв'язку з притягненням особи до адміністративної, дисциплінарної відповідальності; та ін.

Основним матеріалом для формування комплексу систематизованих знань, навичок і вмінь здобувачів слугує адміністративне процесуальне законодавство, яке нараховує значну кількість нормативно-правових актів. Крім цього, увага приділяється вивченню нормативно-правових актів конституційного, адміністративного, та інших галузей права, положення яких також використовуються для регулювання певних правовідносин.

Всебічне і глибоке вивчення курсу «Адміністративне процесуальне право» є необхідною умовою отримання вищої освіти, сприяє формуванню аналітичного мислення, чіткому аналізу основних правових відносин та правильного застосування правових норм.

Метою навчальної дисципліни є підготовка майбутніх фахівців у галузі адміністративного процесуального права, що покликане дати здобувачам знання, які дозволять їм усвідомити зміст суспільних відносин, що регулюють норми адміністративного процесуального права, сформуванню навички аналітичної роботи з нормативними та інструктивними документами, задля самостійного вирішення завдань у сфері регулювання адміністративно-процесуальних правовідносин.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Адміністративне процесуальне право» є надання ґрунтовних знань з основних теоретико-правових положень про сутність, предмет, метод та принципи адміністративного процесу;

структури адміністративного процесу; видів та особливостей адміністративно-процесуальних норм; особливостей здійснення контрольно-наглядової діяльності; видів та порядку надання адміністративних послуг; порядку провадження у справах про адміністративні правопорушення; порядку розгляду адміністративних справ в адміністративних судах.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні теоретико-правові положення, які стосуються предмету, методу, принципів та структури адміністративного процесу; адміністративно-правового статусу суб'єктів ліцензійно-реєстраційного провадження; розуміння змісту та відмінностей між контролем та наглядом; видів адміністративних послуг та вимог, які до них висуваються; поняття та загальної характеристики провадження у справах про адміністративні правопорушення; порядку оскарження постанови у справах про адміністративні правопорушення; порядок та особливості виконання постанови у справах про адміністративні правопорушення; видів звернень громадян та вимог, які до них висуваються; порядок розгляду скарг, заяв та пропозицій; загальної характеристики завдань та принципів адміністративного судочинства; юрисдикції адміністративних судів та видів підсудності; стадій адміністративного судочинства та порядку розгляду та вирішення адміністративних справ; розуміння змісту правового статусу учасників адміністративного судочинства тощо.

Об'єктом навчальної дисципліни є правові відносини, що врегульовані нормами адміністративного процесуального права.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
РН 1	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК7 СК7, СК8, СК9, СК10, СК12, СК13
РН 3.	ЗК1. ЗК3. ЗК6. ЗК7. СК7. СК8. СК9. СК10. СК11. СК12. СК13.
РН 5.	ЗК1. ЗК2. ЗК3. ЗК4. ЗК8. СК7. СК8. СК9. СК12. СК13.
РН 9.	ЗК1. ЗК2. ЗК3. ЗК8. СК7. СК8. СК10. СК12.
РН 13.	ЗК1. ЗК2. ЗК4. ЗК8 СК7. СК8. СК9. СК10. СК12.
РН 18.	ЗК2. ЗК3. СК7. СК8. СК9. СК12. СК13. СК16.
РН 19.	ЗК2. ЗК3. ЗК7. СК7. СК8. СК9. СК10. СК13. СК16.
РН 21.	ЗК1, ЗК3, ЗК4, ЗК7 СК12, СК13, СК15, СК16

РН1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

РН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

РН5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

РН9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

РН13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

РН18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

РН19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

РН21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.

СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини .

СК9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК15. Здатність до самостійної підготовки проєктів актів правозастосування

СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Загальна частина.

Тема 1. Адміністративне процесуальне право: поняття та загальна характеристика.

Поняття та сутність адміністративного процесуального права. Предмет, методи та принципи адміністративного процесуального права.

Співвідношення понять «адміністративний процес», «адміністративне судочинство», «судовий процес».

Система та структура адміністративного процесуального права.

Зв'язок адміністративно-процесуального права з іншими галузями права

Тема 2. Адміністративно-процесуальні норми та правовідносини

Поняття та структура адміністративно-процесуальних норм. Види адміністративно-процесуальних норм.

Поняття та загальна характеристика адміністративно-процесуальних відносин. Суб'єкт, об'єкт та зміст адміністративно-процесуальних відносин.

Тема 3. Суб'єкти і учасники адміністративного процесуального права.

Поняття і класифікація суб'єктів адміністративного процесуального права

Особи, які розглядають і вирішують адміністративні справи

Особи, які обстоюють в адміністративному процесі особисті права та законні інтереси

Особи, які представляють та захищають інтереси інших осіб

Особи, які сприяють адміністративним провадженням

Тема 4. Адміністративні процедури: поняття та загальна характеристика

Загальнотеоретичні підходи до розуміння юридичних процедур. Публічне адміністрування та адміністративні процедури.

Поняття та характерні риси адміністративних процедур. Сутність правової категорії «адміністративна процедура». Співвідношення понять «адміністративні процедури» та «адміністративний процес».

Правова регламентація адміністративних процедур.

Принципи адміністративних процедур.

Підходи до класифікації адміністративних процедур.

Тема 5. Адміністративні провадження із надання адміністративних послуг.

Поняття «адміністративна послуга». Ознаки адміністративних послуг.
Класифікація адміністративних послуг
Стандарти надання адміністративних послуг
Організаційне забезпечення надання адміністративних послуг

Тема 6. Адміністративні провадження із розгляду звернень громадян.

Поняття та види звернень громадян. Правова основа та процесуальний порядок розгляду звернень громадян.

Процедурні питання доступу до публічної інформації.

Тема 7. Провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Завдання та принципи провадження в справах про адміністративні правопорушення.

Докази в справах про адміністративні правопорушення, їх джерела та оцінка.

Правовий стан осіб, які беруть участь в справах про адміністративні правопорушення. Заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення.

Порушення справи про адміністративне правопорушення. Розгляд справи про адміністративне правопорушення і винесення постанови. Оскарження постанови і перегляд справи. Виконання постанови про накладення адміністративних стягнень.

Змістовий модуль 2. Особлива частина

Тема 8. Загальні засади адміністративного судочинства.

Розвиток адміністративного судочинства (юстиції) в Україні. Поняття, завдання та мета адміністративного судочинства. Принципи адміністративного судочинства. Джерела адміністративного судочинства.

Система та повноваження адміністративних судів. Склад суду та відводи. Юрисдикція адміністративних судів щодо вирішення адміністративних справ, її розмежування з іншими публічно-правовими спорами. Поняття підсудності, її види. Передача адміністративної справи з одного адміністративного суду до іншого.

Судові виклики та повідомлення. Фіксування адміністративного процесу. Судові витрати

Тема 9. Учасники судового адміністративного процесу.

Склад осіб, які беруть участь у справі. Сторони в судовому адміністративному процесі.

Адміністративна процесуальна правосуб'єктність позивача та відповідача. Сутність неналежної сторони в адміністративному процесі та процедури її заміни. Процесуальне правонаступництво в адміністративному процесі.

Треті особи в адміністративному процесі: поняття, ознаки та види.

Представництво в судах адміністративної юрисдикції: поняття та ознаки. Види адміністративних процесуальних представництв та їх особливості. Повноваження представників у судах адміністративної юрисдикції: документальне оформлення та зміст.

Особливості адміністративної процесуальної правосуб'єктності органів та осіб, яким законом надано право захищати права, свобод та інтереси інших осіб.

Особливості участі осіб, які є іншими учасниками судового процесу при розгляді справи в суді. Процесуальний статус секретаря судового засідання, судового розпорядника, перекладача. Процесуальний статус спеціаліста, спеціаліста в галузі права експерта та свідка, та особи, що надає правову допомогу. Права та обов'язки спеціаліста, свідка, експерта та особи, що надає правову допомогу в судовому процесі.

Тема 10. Адміністративний позов. Процесуальні строки.

Поняття та юридичне значення адміністративного позову. Право на адміністративний позов. Підстава позову. Предмет позову.

Поняття та ознаки позовного провадження.

Поняття процесуальних строків та їх значення в адміністративному процесі. Види процесуальних строків.

Тема 11. Докази й доказування в адміністративному процесі.

Основні положення про докази. Види доказів та їх загальна характеристика. Засоби доказування. Суб'єкти подання доказів.

Достовірність та достатність доказів. Допустимість доказів.

Розподіл обов'язків по доказуванню і представленню доказів

Підстави та порядок забезпечення доказів. Способи забезпечення доказів.

Тема 12. Відкриття провадження в адміністративній справі. Підготовче провадження.

Порушення адміністративної справи.

Поняття та ознаки стадії підготовки справи до судового розгляду в адміністративному процесі. Процесуальний зміст стадії підготовки справи до судового розгляду.

Попереднє судове засідання. Примирення сторін. Судове доручення. Забезпечення адміністративного позову. Завершення підготовчого провадження. Судові рішення за наслідками підготовчого провадження. Судові виклики і повідомлення.

Зміст повістки та процедури її вручення. Виняткові засоби судових викликів і повідомлень. Врегулювання спору за участю судді.

Тема 13. Судовий розгляд справи.

Поняття стадії судового розгляду адміністративної справи, її особливості. Етапи судового розгляду адміністративної справи. Розгляд адміністративної справи у судовому засіданні.

Відкриття судового засідання. Початок розгляду справи по суті. Дослідження доказів. Закінчення з'ясування обставин та перевірки їх доказами. Судові дебати. Таємниця нарадчої кімнати.

Процесуальні перешкоди судового розгляду адміністративної справи.

Залишення позовної заяви без розгляду. Зупинення та поновлення провадження у справі. Закриття провадження у справі.

Тема 14. Судові рішення в адміністративному процесі.

Сутність судових рішень. Вимоги, яким мають відповідати судові рішення адміністративних судів: законність і обґрунтованість, своєчасність, вмотивованість, повнота, безумовність, чіткість, дотримання процесуальної форми.

Види судових рішень: ухвали, рішення, постанови.

Перелік практичних (семінарських) занять / завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) завдань

Назва теми	Зміст
Тема 1. Завдання 1.	Визначити зміст адміністративного процесуального права як галузі публічного права
Тема 2. Завдання 2.	Визначати поняття, зміст та структуру адміністративно-процесуальних норм та правовідносин
Тема 3.Завдання 3.	Визначити правовий статус суб'єктів та учасників адміністративно-процесуальних правовідносин
Тема 4. Завдання 4.	Знати характеристику правової категорії «адміністративна процедура». Розмежувати поняття «адміністративні процедури» та «адміністративний процес»
Тема 5. Завдання 5.	Вивчити порядок здійснення адміністративних проваджень із надання адміністративних послуг
Тема 6. Завдання 6.	Визначати порядок здійснення адміністративних проваджень із розгляду звернень громадян

Тема 7. Завдання 7.	Знати порядок здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення
Тема 8. Завдання 8.	Надати характеристику загальних засад адміністративного судочинства
Тема 9. Завдання 9.	Визначити правове становище учасників судового адміністративного процесу
Тема 10. Завдання 10.	Вивчити поняття та юридичне значення адміністративного позову та процесуальних строків
Тема 11. Завдання 11.	Знати основні положення про докази та доказування в адміністративному процесі
Тема 12. Завдання 12.	Знати порядок відкриття провадження в адміністративній справі. Підготовче провадження.
Тема 13. Завдання 13.	Вивчити поняття стадії судового розгляду адміністративної справи, її особливості.
Тема 14. Завдання 14.	Визначити сутність судових рішень та вимоги, яким мають відповідати судові рішення адміністративних судів

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 3.

Таблиця 3.

Перелік самостійної роботи

Тема 1-14.	Вивчення лекційного матеріалу та нормативної бази.
Тема 1-14.	Підготовка до практичних занять.
Тема 14.	Виконання індивідуального завдання.
Тема 7, 14.	Виконання творчого завдання.
Тема 7, 14.	Написання модульних контрольних робіт.
Тема 1-14.	Підготовка до іспиту.

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) занять та години самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні (лекція (Тема 1-14), проблемна лекція (Тема 4-7).

Наочні (візуалізація (Тема 1-14).

Практичні (практична робота (Тема 1-14), ділова гра (Тема 13), кейс-метод (Тема 7, 11, 12).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

- для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит):
максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу вищої освіти скласти екзамен (іспит) – 35 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену (іспиту).

Складання семестрового екзамену (іспиту) здійснюється під час екзаменаційної сесії.

Максимальна сума балів, яку може отримати здобувач вищої освіти під час екзамену (іспиту) - 40 балів. Мінімальна сума, за якою екзамен (іспит) вважається складеним - 25 балів.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається:

- для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит) - сумуванням балів за поточний та підсумковий контроль.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: виконання практичних завдань (30 балів), письмові контрольні роботи (10 балів), творчі роботи (презентації) (10 балів), індивідуальне завдання (10).

Семестровий контроль: Екзамен (40 балів).

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета та критерії оцінювання для навчальної дисципліни з формою семестрового контролю екзамен (іспит)).

ПРИКЛАД ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

Навчальна дисципліна “АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО”

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Спеціальність 081 «Право»

Освітня програма «Правове регулювання економіки»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1.

I. ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

ТЕСТИ (максимальна кількість балів за виконання

цього завдання – 15):

1. Хто з перерахованих осіб НЕ є учасником адміністративного процесу?

- а) суддя
- б) треті особи
- в) експерт з питань права
- г) судовий розпорядник

2. Хто з перерахованих осіб відноситься до учасників справи?

- а) представник
- б) свідок
- в) експерт
- г) позивач

3. З якого віку за загальним правилом для фізичних осіб наступає адміністративна процесуальна дієздатність?

- а) 14 років
- б) 16 років
- в) 18 років
- г) 21 рік

4. На які групи поділяються учасники адміністративного процесу відповідно до Кодексу адміністративного судочинства України?

- а) особи, які беруть участь у справі та особи, які не беруть участь у справі
- б) учасники справи, представники, інші учасники судового процесу
- в) сторони та інші учасники адміністративного процесу
- г) сторони, треті особи, представники сторін та третіх осіб

5. Хто з перерахованих осіб НЕ має заінтересованості в результаті розгляду справи?

- а) суддя
- б) представник сторони
- в) треті особи, які заявляють самостійні вимоги на предмет спору
- г) треті особи, які не заявляють самостійні вимоги на предмет спору

6. На кого за загальним правилом в адміністративних справах покладається обов'язок доказування?

- а) відповідача-суб'єкта владних повноважень
- б) позивача
- в) обидві сторони
- г) Суд

7. Що є предметом доказування в адміністративній справі?

- а) сукупність доказів, що дають змогу дійти висновку про наявність або відсутність обставин справи
- б) докази, на підставі яких можна встановити дійсні обставини справи
- в) є обставини, які підтверджують заявлені вимоги чи заперечення або мають інше значення для розгляду справи і підлягають встановленню при ухваленні судового рішення
- г) показання свідків, письмові, речові і електронні докази, висновки експертів

8. На які види поділяються докази залежно від їх відношення до обставин, які необхідно встановити?

- а) обвинувальні і виправдовувальні
- б) прямі і непрямі
- в) особисті і речові
- г) первісні і похідні

9. Як співвідносяться норми адміністративного та конституційного права?

- а) вони є рівноправними
- б) норми конституційного права мають майновий характер
- в) норми конституційного права є основоположними
- г) норми конституційного права є допоміжними

10. Що слід розуміти під методом адміністративно-правового регулювання?

- а) систему прийомів, способів та засобів
- б) форми публічного адміністрування
- в) види діяльності органів виконавчої влади
- г) правове забезпечення публічного адміністрування

11. Як співвідноситься публічний інтерес та державний інтерес?

- а) це тотожні поняття
- б) державний інтерес є частиною публічного інтересу
- в) публічний інтерес є частиною державного інтересу
- г) зміст цих понять взагалі не перетинається

12. Яка фундаментальна засада виступає провідним принципом адміністративного процесуального права (як і всієї вітчизняної правової системи), своєрідним «мегапринципом»?

- а) принцип законності
- б) принцип юридичної визначеності
- в) принцип верховенства права
- г) принцип прозорості

13. З яких елементів складається структура адміністративно-правової норми?

- а) об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона
- б) гіпотеза, диспозиція, санкція
- в) вступна, описова, мотивувальна, резолютивна частини
- г) об'єкт, суб'єкт, зміст

14. Яким є завдання адміністративного судочинства?

а) захист прав та основоположних свобод людини від порушень з боку органів влади шляхом розгляду позовних заяв
Правильна відповідь: 3) захист прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, інших суб'єктів при здійсненні ними владних управлінських функцій на основі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень, шляхом справедливого, неупередженого та своєчасного розгляду адміністративних справ

б) захист інтересів держави у публічно-правових відносинах шляхом розгляду адміністративних справ

в) захист прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, інших суб'єктів при здійсненні ними владних управлінських функцій на основі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень, шляхом справедливого, неупередженого та своєчасного розгляду адміністративних справ

г) нагляд за додержанням Конституції та законів України органами державної влади, органами місцевого самоврядування у публічно-правових відносинах

15. Хто є суб'єктом владних повноважень в адміністративному процесі?

а) виключно орган державної виконавчої влади

б) лише посадова особа органу місцевого самоврядування

в) лише орган державної влади, орган місцевого самоврядування, їхня посадова чи службова особа

г) орган державної влади, орган місцевого самоврядування, їхня посадова чи службова особа, інший суб'єкт при здійсненні ними владних управлінських

функцій на основі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень

II. ВІДКРИТЕ ПИТАННЯ (максимальна кількість балів за виконання цього завдання – 10):

Визначте правове становище осіб, які беруть участь у справах про адміністративні правопорушення

III. ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ (максимальна кількість балів за виконання цього завдання – 15):

Позивач звернувся до Кіровоградського окружного адміністративного суду з позовом, в якому просить суд:

1) визнати протиправною бездіяльність відповідача щодо не проведення перерахунку та виплати позивачу одноразової грошової допомоги до 05 травня, як учаснику бойових дій за період з 2015 по 2020 роки;

2) зобов'язати відповідача провести перерахунок та виплату позивачу щорічної разової грошової допомоги до 05 травня, як учаснику бойових дій за період з 2015 по 2020 роки у розмірі 5 мінімальних пенсій за віком за кожен рік недоплати.

Суд поставив ухвалу про повернення позовної заяви позивачу.

Надайте правову оцінку діям суду. Чи правомірним є дії суду?

Яку ухвалу мав прийняти суд?

Який встановлено строк для звернення до адміністративного суду?

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ РОБІТ

Екзменаційний білет включає 15 тестів, одне відкрите питання та одне практичне завдання. Кожне з завдань оцінюється певною кількістю балів, відповідно до рівня їх складності. Сумарна кількість балів складає 40 балів.

Тести.

Вірна відповідь на тестове питання оцінюється в 1 бали. Максимальна кількість балів – 15

Відкрите питання.

Максимальна оцінка завдання - 10 балів, із них:

10 балів передбачає високий рівень знань і навичок: відповідь повна, логічна з елементами самостійності; вдало використовується вивчений матеріал при наведенні прикладів; відповідь підкріплюється посиланнями на додаткову літературу.

9 - 8 балів передбачає досить високий рівень знань і навичок: відповідь логічна, містить деякі неточності при формулюванні узагальнень, наведенні

прикладів; наявні труднощі при формулюванні узагальнюючих висновків, слабе знання додаткової літератури.

7-6 балів передбачає наявність знань лише основної літератури, здобувач відповідає по суті на питання і в загальній формі розбирається в матеріалі, але відповідь неповна і містить неточності, порушується послідовність викладання матеріалу, виникають труднощі, застосовуючи знання при наведенні прикладів.

5-4 передбачає неповні знання здобувача основної літератури; здобувач лише в загальній формі розбирається в матеріалі, відповідь неповна і неглибока; недосить правильні формулювання, порушується послідовність викладення матеріалу, виникають труднощі при наведенні прикладів.

3 - 1 балів ставиться, коли здобувач не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при формулюванні та висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті, робить велику кількість помилок при відповіді.

0 балів ставиться, коли здобувач не розкрив поставлені питання, не засвоїв матеріал в обсязі, достатньому для подальшого навчання.

Практичне завдання.

Практичне завдання – ситуаційне завдання (кейс) 1 шт.

Здобувачу надається життєва ситуація, а йому слід вирішити яку норму права і як саме слід застосовувати у цій ситуації.

Максимальна оцінка за виконання практичних завдань становить **15 балів**, із них:

15 - здобувач повністю володіє системними знаннями навчального матеріалу, дає абсолютно правильну аргументовану відповідь з посиланням на відповідні статті законодавства, вказуючи при цьому правильний нормативний акт/акти. Відповідь повна, логічна, містить аналіз і систематизацію. В кінці дає проаналізований та обґрунтований висновок ситуаційного завдання.

14 - здобувач повністю володіє системними знаннями навчального матеріалу, дає абсолютно правильну аргументовану відповідь з посиланням на відповідні статті законодавства, вказуючи при цьому правильний нормативний акт/акти. При вирішенні ситуаційного завдання припускається окремих незначних нечіткостей.

13 - здобувач вирішує ситуацію повністю, з посиланням на відповідні статті законодавства, вказуючи при цьому правильний нормативний акт/акти. Його відповіді в цілому правильні, логічні і достатньо обґрунтовані з незначними помилками.

12 - здобувач вирішує ситуацію неповно, допущені суттєві погрішності. Відповідь дає без посилань або з неправильними посиланнями на відповідні статті законодавства або вказуючи при цьому неправильний нормативний

акт/акти. З окремими помилками дає визначення основних понять, може частково аналізувати навчальний матеріал.

11 - здобувач вирішує ситуацію неповно, з суттєвими помилками. Посилання на відповідні статті законодавства та/або вказівки на правильний нормативний акт/акти не застосовує. Висловлює у висновках лише свою думку чи своє бачення вирішення ситуаційного завдання, припускається значної кількості помилок.

10 - здобувач ситуацію розкриває неповно або зовсім не розкриває. Посилання на відповідні статті законодавства та/або вказівки на правильний нормативний акт/акти відсутні. Володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу, викладає його уривчастими реченнями, без відтворювання окремих норм, припускається досить великої кількості грубих помилок, стикається із значними труднощами при аналізі та порівнянні різних явищ та процесів, виявляє здатність до викладення думки на елементарному рівні.

9 - здобувач вирішує ситуацію з посиланням на відповідні статті законодавства, вказуючи при цьому правильний нормативний акт/акти. Але висновок суперечить зазначеним нормативним актам.

8-6 - здобувач ситуацію розкриває неповно або зовсім не розкриває. Посилання на відповідні статті законодавства та/або вказівки на правильний нормативний акт/акти зазначає, але висновок робить зовсім інший, що суперечить зазначеному законодавству.

5-3 - здобувач правильно вирішити ситуацію не може. Володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворювання окремих фактів, стикається із значними труднощами при аналізі та порівнянні різних явищ та процесів.

2 - здобувач зазначає лише статті законодавства та/або вказівки на нормативний акт/акти, обґрунтування та визначення відповіді відсутні.

1 - здобувач не володіє навчальним матеріалом, виконати завдання не може. Висловлює свою думку без посилань на законодавство.

0 - здобувач не володіє навчальним матеріалом, виконати завдання не може.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року// Офіційний вісник України.–2010.– № 72/1.– Ст.2598
2. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6 липня 2005 року № 2747–IV// Офіційний вісник України.–2005.–№32– Ст.1918
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X, редакція від 27 квітня 2014року/ / Відомості Верховної Ради УРСР. –1984. –№ 51. –Ст.1122.
4. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року //Відомості Верховної Ради України. -1997.- № 24. – Ст.170.
5. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 року //Відомості Верховної Ради України. -1999. - № 20-21. - Ст.190.
6. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 7 червня 2001 року // Офіційний вісник України. -2001. - № 26 – Ст.1151
7. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011року // Офіційний вісник України. -2011.-№ 27 –Ст.1123
8. Адміністративний процес України : теорія, практика : Підручник. Заг. ред. д. ю. н., проф. Бевзенка В. М. Пер. з нім. і адапт. Рижкова Г. В. Київ : ВД «Дакор», 2020. 1346 с.
9. Остапенко, О. Г. Конституційне право України [Електронний ресурс] : навч. посіб. / О. Г. Остапенко, В. В. Сергієнко; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. - Електрон. текстові дан. (2,56 МБ). - Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. - 259 с. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/25176>
10. Гордієнко Л. Ю. Адміністративний менеджмент: навчальний посібник / Л. Ю. Гордієнко. – Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 216 с. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/14819>

Додаткова

11. Кириченко Ю. М. Особливості адміністративно-правового регулювання відповідальності органів місцевого самоврядування. *Порівняльно-аналітичне право*. 2020. № 4. С. 479 – 486. URL: <http://pap-journal.in.ua/wp-content/uploads/2020/12/PAP-4-2020.pdf>
12. Кириченко Ю. М. Адміністративні акти органів місцевого самоврядування: проблеми визначення та реалізації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. 2020. № 43. С. 40-43.
13. Кириченко Ю. М. Щодо питання визначення адміністративних послуг органів місцевого самоврядування. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2020. № 2. С. 85-88.
14. Кириченко Ю.М. Органи місцевого самоврядування в системі суб'єктів адміністративного права // «Право та економіка України» - перспективи розвитку»: Матеріали круглого столу (11 грудня 2023 р.). Харків: ХНЕУ ім. С.

Кузнеця, 2023. С. 12 – 20. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/31162>

15. Кириченко Ю.М. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян в умовах воєнного стану // Захист прав людини в умовах воєнного стану [Електронний ресурс]: Збірник матеріалів Науково-практичної конференції; 31 січня 2023 року. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. С. 14-20. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/28888>

16. Kenneth Warren Administrative Law in the Political System. Law, Politics, and Regulatory Policy. 6th Edition by Routledge, 2019. 424 p.

Ресурси в мережі Internet

17. www.rada.gov.ua – Офіційний портал Верховної Ради України

18. www.kmu.gov.ua – Урядовий портал.

19. www.nbuv.gov.ua – електронний каталог Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського.

20. www.library.ukma.kiev.ua – електронний каталог наукової бібліотеки НАУКОВА БІБЛІОТЕКА Національного університету "Києво-Могилянська академія".

21. <http://www.legality.kiev.ua/> - електронний каталог Інституту проблем законодавства ім. Ярослава Мудрого.

22. <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=8380> - сторінка курсу на платформі Moodle (ПНС ХНЕУ ім. Семена Кузнеця)